

mbo
city
Inspirerend mbo

MBO City 2017 • Dag van het mbo

De highlights van de meest inhoudelijke stedentrip van het jaar.

“

De kwaliteit van het mbo is de laatste jaren sterk toegenomen. Het is tijd voor de volgende stap. Er liggen volop kansen voor het mbo!

”

‘Veel kansen voor het mbo’

Volgens Inge Vossenaar, directeur mbo van het ministerie van Onderwijs, is de kwaliteit van het mbo de laatste jaren sterk toegenomen. Nu de basis op orde is, is het volgens haar tijd voor de volgende stap. De economische context is inmiddels ook sterk veranderd. Steeds meer sectoren hebben een tekort aan vakmensen. Bij het oplossen van dit probleem speelt het mbo volgens Vossenaar een cruciale rol. ‘Er liggen veel kansen voor het mbo’, is haar stelling. De grote uitdaging voor de toekomst is om jongeren voor te bereiden op de arbeidsmarkt van morgen. Om die uitdaging aan te kunnen gaan, is er meer ruimte voor scholen nodig, zo meldt de zaal. Vossenaar erkent dat, maar wijst er ook op dat scholen vaak meer vrijheid hebben dan ze denken. Scholen kunnen bijvoorbeeld afwijken van de gewraakte 1.000-urennorm. Enige voorwaarde is dat de school niet onder verscherpt toezicht staat en dat de deelnemersraad instemt.

“

Jongeren hebben meer aandacht voor hun peers dan voor jouw les. Daar kunnen ze niets aan doen: het is voorgeprogrammeerd in hun hersenen.

”

'Leer de student denken!'

'De tiener is werk in uitvoering'. Op het eerste gezicht lijkt deze uitspraak een open deur. Maar Jelle Jolles, neuropsycholoog en auteur van de bestseller 'Het Tienerbrein' (2016), zorgt in zijn keynote dat deze zin geen doodoener wordt. 'Pas op je 25ste zijn je hersenen uitontwikkeld', vertelt Jolles. Hij ziet onze hersenen als een reeks kluisjes. Die zijn bij je geboorte nog leeg: 'Die kluisjes moeten worden gevoed met prikkels uit de omgeving. De leraar bevindt zich ook in die omgeving en heeft daarom een belangrijke taak om de student te prikkelen', legt Jolles uit. Daarbij moet zeker aandacht zijn voor functies als planning, prioritering, zelfinzicht en empathie. 'Leer de student denken', stelt Jolles. 'Ga met elkaar het gesprek aan de hand van krantenfoto's. Of laat ze toneel spelen: een rollenspel bevordert de empathie!'

De meerwaarde van Peer2Peer

De Peer2Peer methode is een vorm van peer-coaching in het onderwijs die leerlingen medeverantwoordelijk maakt voor elkaars ontwikkeling. Studenten leren dus niet alleen van hun docenten, maar ook van elkaar. Rick, student en peer-tutor, legt uit: 'Ik leer er zelf, als tutor, heel veel van. Bovendien leer ik iemand die ik begeleid echt goed kennen. Soms zit er bijvoorbeeld meer achter het feit dat iemand de stof niet beheerst, en wordt het ineens persoonlijk. Voor mij is het dan een afweging: ga ik dit vertellen aan de docent of niet? Het zijn vaardigheden die ik mij nu eigen maak, maar waar ik de rest van mijn leven iets aan heb.'

Initiatiefneemster Melek Usta (foto) onderstreept daarnaast het belang voor de school: 'Wanneer leerlingen elkaar helpen en coachen leren zij elkaar beter kennen. Er ontstaan verticale netwerken: leerlingen uit jaar 3 hebben contact met leerlingen uit het eerste jaar. Dit creëert een sociale veiligheid waar de hele school van profiteert.'

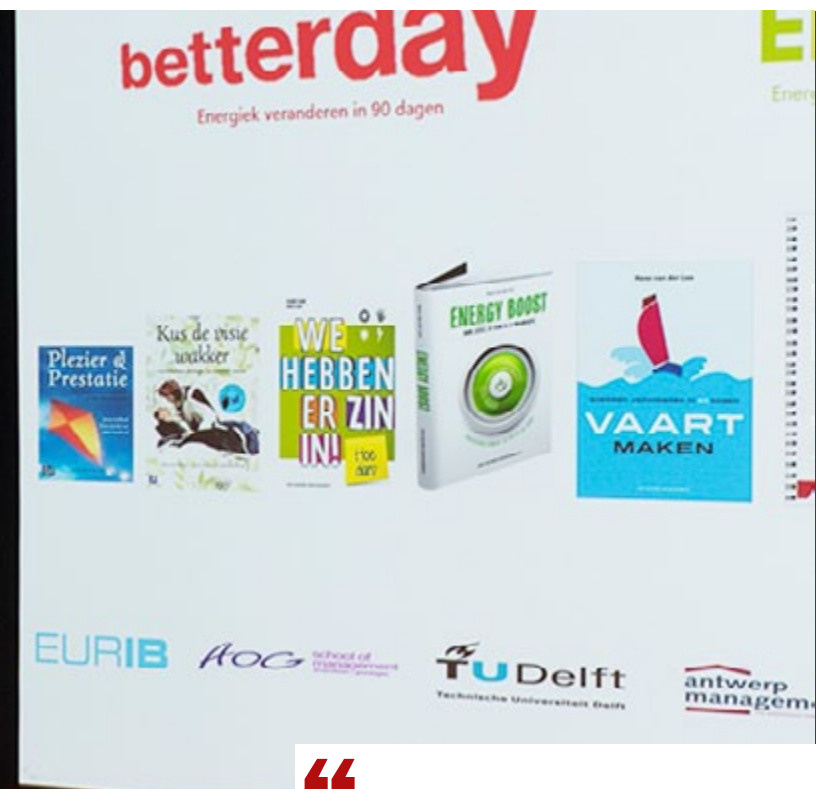

Dansend de zaal uit bij Hans van der Loo

Hoe je tientallen docenten dansend de zaal uit laat gaan? Door hen te voeden met positieve energie. Dat kreeg Hans van der Loo in zijn lezing voor elkaar. Hij vertelde over het geheim van goed presterende teams en hoe je binnen jouw team positieve energie kunt vinden én behouden. Is je team proactief met hoge productiviteit en zelfvertrouwen of zit je in de comfortzone en ben je vastgeroest in vaste patronen? En als je erachter bent waar je staat: hoe kom je als team dan op dat meest productieve en enthousiaste punt, en hoe houd je dat vast?

'Het is een kwestie van willen in plaats van moeten. Een andere mindset. Focus op wat je belangrijk vindt, en maak vervolgens plannen die je meteen kunt uitvoeren, op korte termijn. En begin pas met het aanbrenge van structuur als de beweging op gang is gebracht. Want die beweging, die is het belangrijkste', concludeert Van der Loo.

“

Blijf niet hangen in abstracte containerbegrippen, maar maak een messcherp beeld van ambities, prestaties en gedrag. *Some is not a number, soon is not a time.*

”

Samen werken aan bpv

In een wereld waarin beroepen razendsnel veranderen, moeten scholen in staat zijn hun onderwijs mee te veranderen. Volgens Bram Loog, beleidsadviseur van SBB, geldt dat zeker ook voor de invulling van de beroepspraktijkvorming: 'Steeds meer scholen kiezen voor vormen van hybride leren, waarbij het schoolse leren en het praktijkleren door elkaar heen lopen. Goede contacten, in het bijzonder met praktijkopleiders van bedrijven, zijn dan van groot belang. Haal de praktijkopleider naar binnen, dat is hartstikke nuttig. Je krijgt als school natuurlijk kritiek, maar je leert er heel veel van. Het onderwijs wordt er beter van.'

“

Haal de praktijkopleider de school in, dat is hartstikke nuttig!

”

“

De school als plek voor collectief zelfonderzoek, naar samen leven, naar een gedeelde wereld.

”

De algoritmes van Google

Van oudsher is de school een plek die los staat van het dagelijkse leven, stelt Jan Maschelein, hoogleraar te Leuven. Een plek waar leerlingen niet productief hoeven te zijn en waar iedereen gelijkwaardig is. Door de digitalisering is echter alles anders geworden. Het leren is er nu op gericht om zo goed mogelijk te functioneren in de 'fabriek' van het leven. Terug naar de schoolse manier van leren is geen pleidooi voor de 19e-eeuwse school, maar een concreet middel om de 'fabriek' te analyseren. Wie Google gebruikt, moet weten welke algoritmes erachter zitten.

“

Grijp die rol en til de leerling op, daag hem uit. Dan zal hij of zij zich optimaal ontwikkelen.

”

De docent in het midden

Hoogleraar Herman Pleij is al sinds zijn eigen opleiding gefascineerd door onderwijs. Drie kwartier praat hij levendig over zijn eigen ervaringen: van de lagere school tot aan de universiteit. Het hoofdpersonage? De docent! 'Als ik kijk naar Nederland en de manier waarop wij onze scholen presenteren, dan staat hierin altijd de leerling centraal. Van folders tot websites: de leerling staat op de foto. In het buitenland is dat heel anders. Daar staat juist de docent in het midden. Ik denk dat we daar naartoe moeten. De docent is namelijk degene die de leerlingen kan optillen, om hen nieuwe vergezichten te tonen. En om ze te laten zien wat er allemaal mogelijk is. De leerling is belangrijk, maar de docent kan die leerling vormen. Grijp die rol en til de leerling op, daag hem uit. Dan zal hij of zij zich optimaal ontwikkelen.'

Geen grap: aanmelddatum studiekeuze 1 april

Vanaf volgend studiejaar hebben studenten die zich voor 1 april inschrijven recht op toelating tot een mbo-opleiding. De nieuwe wet roept bij scholen nog veel vragen op. Bijvoorbeeld: mag je als school nog wel eisen dat een leerling 'schoolbaar' is? En hoe zit dat bij de entree-opleiding, is daar nog steeds sprake van een drempelloze instroom? En dan is er ook nog het bindend studieadvies. Moet een negatief advies altijd vooraf worden gegaan door een waarschuwing? Gelukkig is het ministerie begonnen aan een uitgebreide communicatiecampagne!

Keuzedeel in het Rijksmuseum

Het Rijksmuseum is een magische plek. En daarmee ook een geweldige plek om te werken. Noem een beroep of ze hebben het er nodig: van beveiliging tot tuinman, van technicus tot financial, van marketeer tot conservator en van bibliothecaris tot portier. Vakmannen en vakvrouwen die hun beroep verstaan en met passie hun werk doen. Om meer mbo-studenten naar het Rijksmuseum te trekken, biedt het museum op maat gemaakte programma's aan. Altijd met de studierichting als uitgangspunt. Maar vanaf schooljaar 2018-2019 kunnen mbo-studenten ook een keuzedeel volgen in het Rijksmuseum. Interessant voor tal van opleidingen. Hiermee helpt het Rijksmuseum mee aan het opleiden van vakmensen en misschien ook wel: toekomstige collega's.

“

Met Museum Makers brengen we kunst en cultuur naar het mbo en halen we vakmensen, die we hier hard nodig hebben, naar het museum.

”

Struinen over de Themapleinen

Ook MBO City doet aan stadsvernieuwing: dit jaar kon je voor het eerst over drie Themapleinen struinen. Daar stonden experts van ondermeer OCW, de MBO Raad, SBB klaar om je in workshops en in 1-op-1 gesprekken verder te helpen.

Zo kon je op het **Themaplein BPV & LOB** bijvoorbeeld terecht voor een goed gesprek over burgerschap, een hot issue. 'Dat merken we net al bij onze workshop', vertelt Alet (Netwerk Burger-schap mbo). 'Veel bezoekers, veel vragen! Maar ook: mooie praktijkvoorbeelden. We gaan hier dus zelf ook rijker vandaan. Samen met de scholen maken we ons hard voor zachte waarden en dat is een zeer positieve ontwikkeling.'

Op het **Themaplein Onderwijs & Innovatie** staat onder andere Ilona (SBB) van de afdeling kwalificeren en examineren, dat de kwalificatiestructuur onderhoudt en de keuzedelen ontwikkelt. 'Er zijn er nu ongeveer 800. Het begint echt te landen; scholen moeten ermee aan de slag. Veel vragen die we krijgen, zijn dan ook vooral organisatorisch van aard: hoeveel uur mag ik besteden aan het geven van keuzedelen? Verder vangen we allerlei signalen op.

Zoals: kan die kwalificatiestructuur niet nog flexibeler?'

Ook op het **Themaplein Kwaliteit & Examinering** krijgen veel vragen een passend antwoord. 'We hadden een goed gevulde zaal', vertelt Eline van de projectorganisatie Validering Examens MBO, die in opdracht van OCW scholen helpt hun weg te vinden naar valide exameninstrumenten. 'Naderhand konden mensen langskomen met aanvullende vragen. Over de implementatie bijvoorbeeld. En over de ruimte die er, ondanks de kaders, toch is. Prettig om hen verder te kunnen helpen!'

Opleidingscoördinator Alex struint over de pleinen. 'Ik neus overall rond om te kijken wat nuttig is voor mijn school', vertelt hij. 'Daarbij kijk ik breder dan mijn eigen interessegebieden. Is het waardevol, dan maak ik een praatje of neem ik informatie mee.'

“
Docenten willen met hun vak bezig zijn, niet met bureaucratie.
”

Kwaliteit is mysterieus

Een goed huwelijk zal het waarschijnlijk niet worden, denkt René ten Bos, tussen docenten en managers. Volgens de Denker des Vaderlands willen docenten het liefst uitsluitend met het vak bezig zijn.

Ze leven van de directe interactie met hun leerlingen. Managers zitten dat vreselijk in de weg, zorgen voor vooral bureaucratie en voor controle. Verschijnselen waar docenten niets mee hebben. Uiteindelijk tuigen managers heel veel op, maar komen ze niet verder dan om de hete brij heen draaien. Want kwaliteit blijft mysterieus, iets waar geen grip op te krijgen is. 'Net als bijvoorbeeld gezelligheid.'

Aansluiten op de dromen van leerlingen

Jaap Boonstra begroet de zaal met 'Goedemiddag toekomstbouwers'. Dat mag iedereen letterlijk nemen, zo blijkt uit de voorbeelden die hij geeft. Zoals bijvoorbeeld Jos en Richard, die hun leerlingen Martijn en Jeffrey bij problemen niet in de steek laten. Met Jos en Richard als rolmodel, lukt het deze leerlingen zelfs om hun omstandigheden te veranderen en succesvol hun dromen na te jagen.

Het onderwijs laten aansluiten op de dromen van de leerlingen, daar moet verandering uiteindelijk toe leiden. Op welke manier dat gebeurt, maakt eigenlijk niet uit. Van bovenaf of van onderop, is om het even. 'Als er geen crisissituatie aan een verandering voorafgaat, dan gaat het immers meer om overleven. Dan kan verandering een mooi avontuur zijn waarbinnen je samen op pad gaat en tot samenspel komt.'

“
Normal people can do great things.
”

mbo
city

Inspirerend mbo

2017

Dag van het mbo

De Inspectie gaat het gesprek aan

Is de Inspectie de nieuwe beste vriend van de mbo-instellingen? Dat voert misschien wat ver. Maar de sfeer in het propvolle zaaltje is wel optimistisch. Bert Lichtenberg, afdelingshoofd mbo bij de Inspectie: 'De eerste ervaringen met het vernieuwde toezichtskader zijn zeker positief. We controleren iets minder vaak en slechts op één thema. Het volledig doorlichten van vijf opleidingen doen we niet meer.'

Communicatie wordt ook belangrijker. Indien gewenst, komt de Inspectie bijvoorbeeld langs om hun eigen rapport met de school te bespreken ('dat werkt vaak toch verhelderend') en op de website groeit het aantal FAQ's, met antwoorden op steeds meer vragen. 'We gaan zelf ook veel meer in vertrouwen het gesprek aan. Waar is jullie school mee bezig? Onze insteek is daarbij: zijn jullie 'in control'?'

Waar mogelijk wil de Inspectie zich ook wat verder terugtrekken. 'Maar als het nodig is, dan komen we. Incidenteel zelfs zo vaak dat we bijna om de sleutel zouden willen vragen.'

“

We delen nu zowel bonnen
als pluimen uit aan scholen.
Dat is voor ons wel eens lastig.

”

het mbo

Sterke inhoud overbrengen door middel van theater

George van Houts maakt theaterstukken om de bezoeker iets bij te brengen: hij combineert theater met onderwijs. Van klassiek toneel ging hij steeds vaker lesgeven en inhoudelijk vertellen. Bijvoorbeeld in zijn stukken *Door de bank genomen* en *De Vastgoedfraude*. Met theater en minicolleges kun je iets teweegbrengen, zegt hij. 'Die combinatie van onderwijs en theater leerde ik al van mijn leraren op de middelbare school. Iedereen herinnert zich wel de docent die zijn jasje ophing en de Koude Oorlog naspeelde tijdens het lesgeven.' Waarom hij dat op die manier aanpakt? Omdat bijvoorbeeld het geldstelsel verkeerd wordt onderwezen. 'Ik wil verhalen vertellen en onderwijzen, op een theatrale en pakkende manier. Want dan komt informatie het best over. Bevlogen en met fantasie de stof bijbrengen, dat is het doel. Ik denk dat andersom het onderwijs wel iets meer toneel kan gebruiken.'

“

Ik wil verhalen vertellen en onderwijzen, op een theatrale en pakkende manier.

”

mbo
city
Inspirerend mbo

2017

Dag van het mbo

Slotact: Reindier Ensemble

Reinier van Harten deed er lang over voordat hij vol voor zijn droom durfde te gaan: singer-songwriter worden, theater maken, mensen raken. In het elektropop-sprookje PurAnimal verbeeldt hij zijn verwerkingsproces als blijkt dat zijn stem niet meer werkt. De merel kan alleen nog maar krasen, maar zijn muzikale talent is gebleven.

mbo
city
Inspirerend mbo

Nog meer highlights?

Bekijk de videocompilatie.

Bekijk de presentaties van
de sprekers op onze website.

Tot volgend jaar!

Colofon: Teksten: R&Z Beeld: Claudia Otten Vormgeving: Lauwers-C